

สรุปผลการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๓๖
วันพุธ ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

ในการประชุมวันนี้ ที่ประชุมได้พิจารณาหลักการเกี่ยวกับวุฒิสภาต่อจากการประชุมครั้งก่อน เพื่อเป็นแนวทางให้คณะอนุกรรมการศึกษาโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัตินำไปพิจารณาศึกษารูปแบบ และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องของวุฒิสภาที่เหมาะสมกับประเทศไทยต่อไป โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. ในเรื่องการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาโดยวิธีการเลือกตั้งทางอ้อมของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholders) ต่าง ๆ ในสังคมนั้น ที่ประชุมเห็นควรวางแนวทาง ดังนี้

(๑) ให้พิจารณาจัดกลุ่มองค์กรที่จะเสนอบุคคลที่สมัครเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามที่ประชุมได้พิจารณาไว้ในเบื้องต้นแล้ว เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มผู้ใช้แรงงาน กลุ่มผู้ประกอบการ กลุ่มสตรี หรือ กลุ่มผู้พิการ เป็นต้น เพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาโดยวิธีการเลือกตั้งทางอ้อม โดยบุคคลนั้นๆ จะเป็นตัวแทนของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholders) ต่าง ๆ ในสังคม และอาจกำหนดให้องค์กรเป็นผู้รับรองคุณสมบัติบุคคลดังกล่าวเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับองค์กรด้วย

(๒) สำหรับวิธีการคัดเลือกผู้แทนของกลุ่มต่างๆ ข้างต้นนั้น อาจเลือกใช้วิธีการให้บุคคลที่อยู่ในแต่ละกลุ่มคัดเลือกกันเอง และเมื่อได้รายชื่อแล้วให้ส่งรายชื่อผู้แทนมายังส่วนกลาง และต่อมาให้กลุ่มต่างๆ ทุกกลุ่มยกเว้นกลุ่มของบุคคลนั้นเป็นผู้คัดเลือกต่อไป ทั้งนี้ องค์กรสามารถส่งผู้แทนองค์กรหรือผู้สมัครอิสระที่ได้รับการรับรองจากองค์กรก็ได้โดยไม่ต้องจำกัดจำนวน และในกรณีที่ผู้สมัครที่ไม่มีองค์กรรับรอง อาจพิจารณาให้บุคคลดังกล่าวสามารถสมัครได้โดยตรงด้วยก็ได้

๒. ประธานอนุกรรมการศึกษาโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติได้รายงานผลการศึกษาเบื้องต้นในเรื่องอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยสรุปได้ดังนี้

(๑) เห็นควรกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจเสนอกฎหมายต่อสภาผู้แทนราษฎรได้ แต่ในกรณีของสมาชิกวุฒิสภานั้น เห็นควรให้มีอำนาจเสนอเฉพาะการแก้ไขรัฐธรรมนูญ แต่ไม่สามารถเสนอกฎหมายทั่วไปได้

(๒) เห็นควรกำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจนำร่างกฎหมายที่ถูกยับยั้งโดยวุฒิสภาขึ้นมาพิจารณาใหม่ได้เมื่อล่วงพ้นระยะเวลา ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่วุฒิสภาส่งร่างกฎหมายนั้นคืนมายังสภาผู้แทนราษฎร ยกเว้นในกรณีที่ร่างกฎหมายนั้นเป็นร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับการเงิน ให้สภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจนำมาพิจารณาได้ทันที

(๓) เห็นควรกำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยการตั้งกระทู้ถามและอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล โดยกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เสนอญัตติอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี โดยในการเสนอญัตติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีนั้น ผู้เสนอญัตติต้องเสนอชื่อบุคคลที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีแทนด้วย

(๔) เห็นควรกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในหกของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่สามารถเสนอญัตติอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีได้ โดยในกรณีที่เป็นการอภิปรายไม่ไว้วางใจในเรื่องที่เกี่ยวกับการทุจริตนั้น ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ตรวจสอบด้วย

(๕) ในกรณีที่ฝ่ายค้านมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ถึงจำนวนที่จะเสนอญัตติอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล สมควรกำหนดให้สามารถเสนอญัตติอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลได้เมื่อคณะรัฐมนตรีได้บริหารราชการแผ่นดินมาแล้วเป็นเวลาเกินกว่าสองปี ส่วนการลงมติไม่ไว้วางใจคงหลักการตามแนวทางของรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาที่กำหนดให้ต้องมีมติด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

๓. ที่ประชุมได้มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

(๑) ในกรณีการกำหนดห้ามมิให้มีการยุบสภาผู้แทนราษฎรเฉพาะในระหว่างการอภิปรายไม่ไว้วางใจตามแนวทางของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ นั้น ในทางปฏิบัตินายกรัฐมนตรีอาจยุบสภาหลังจากการอภิปรายไม่ไว้วางใจเพราะสภาผู้แทนราษฎรมิมติไม่ไว้วางใจได้ จึงเห็นควรกำหนดแนวทางเพื่อการพิจารณาว่าสมควรห้ามมิให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจยุบสภาหลังจากการอภิปรายไม่ไว้วางใจเพิ่มเติมด้วย

(๒) การกำหนดให้นายกรัฐมนตรีต้องตอบกระทู้ถามด้วยตนเองแทนการมอบอำนาจให้บุคคลอื่นตอบเพื่อให้กลไกการควบคุมบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายนิติบัญญัติมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นนั้น ในบางกรณีรัฐมนตรีเจ้าของเรื่องจะสามารถตอบคำถามได้ชัดเจนกว่านายกรัฐมนตรีเนื่องจากเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง จึงไม่ควรกำหนดบังคับไว้ในรัฐธรรมนูญให้นายกรัฐมนตรีต้องตอบคำถามทุกเรื่อง แต่เห็นควรให้กำหนดในระเบียบหรือข้อบังคับของรัฐสภาให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเจ้าของเรื่องต้องตอบกระทู้ถามด้วยตนเองแทน

(๓) เห็นควรวางหลักการให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่สิ้นสุดลงในกรณีที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ทางการเมืองรวมทั้งเป็นที่ยอมรับของประชาชน มาลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันจะมีผลเป็นการพัฒนาให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็ง และยังมีผลให้ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารได้บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ทางการเมืองเข้ามาทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

นางสาวดวงจิตร์ ก่อเจริญวัฒน์
วิทยากรเชี่ยวชาญ
ผู้สรุปผลการประชุม

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง
เลขานุการกรรมการ คนที่สอง
ผู้ตรวจทาน